

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΕΝΙΑΙΑΣ ΤΕΛΙΚΗΣ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 135΄

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (70 μον.)

Κείμενο 1: Ο δικός μου παππούς

Πολλές φορές, όταν πνίγουν το μυαλό μου οι αναμνήσεις από τα παιδικά και τα εφηβικά μου χρόνια, ανοίγω και βλέπω τα άλμπουμ ή διαβάζω τα ξεθωριασμένα γράμματα που έχω φυλαγμένα σαν το χρυσάφι όλης της γης σε κάποια γωνιά του σπιτιού μου. Σήμερα το πρώτο γράμμα που άνοιξα, ήταν του παππού μου, που μου είχε στείλει κάπου το 1959 στην Αθήνα όπου σπούδαζα. [...]

Ο παππούς είναι ένα κυρίαρχο πρόσωπο του κόσμου αυτού, τον οποίο ανακάλυπτα σε κάθε στιγμή των παιδικών μου χρόνων. Οι γενιές τότε ζούσαν κάτω από την ίδια στέγη, τα εγγόνια δεν συναντούσαν τους συγγενείς στη χάση και στη φέξη [...] και τα μικρά παιδιά χαιρόντουσαν καθημερινά την αγάπη, τα παραμύθια και την αγκαλιά των παππούδων και των γιαγιάδων. [...]

Παρόλο που είχε πολλές ασχολίες εύρισκε χρόνο για να ασχολείται με τα εγγόνια του. Πρώτα απ' όλα με εμένα. Καβαλούσαμε αυτός το μουλάρι κι εγώ τον γάιδαρο και κάναμε περιοδεία στα χωράφια. [...] Μου έλεγε ιστορίες από τη Μικρασιατική καταστροφή, τους πρόσφυγες, την κατοχή και τον εμφύλιο... Μου έδειχνε τις φωλιές των πουλιών στα κλήματα, [...] «Έλα να δεις, έχει και αυγά μέσα!». Άνοιγα τα μάτια μου και γέμιζαν με τα θαύματα του κόσμου. Κι ο παππούς από δίπλα, με το κοφίνι για τον τρύγο, σιγοτραγουδούσε: «Να 'ταν τα νιάτα δυο φορές, τα γηρατειά καμία...»

(Διασκευή)

Θεόφιλος Πατσάς

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: <http://www.vasilika.gr/pdf/papous.pdf>

Ημερομηνία ανάρτησης: 04 -03 -12

Ημερομηνία ανάκτησης: 05 -10 - 15

Κείμενο 2: Ο ρόλος της γιαγιάς και του παππού στη ζωή των παιδιών

Στις μέρες μας λόγω των δύσκολων συνθηκών ζωής είναι σύνηθες φαινόμενο η γιαγιά και ο παππούς να ζουν κοντά ή πολλές φορές να συμβιώνουν ακόμη και στο ίδιο σπίτι με την οικογένεια και να βοηθούν στην ανατροφή των παιδιών. [...]

Η καθημερινή επαφή των παππούδων με τα εγγόνια και η συμμετοχή τους στο μέγαλμά τους έχει πολλά πλεονεκτήματα, ωστόσο εγκυμονεί κάποιους κινδύνους. Ένας από αυτούς είναι πως οι γονείς λόγω ανασφάλειας που νιώθουν για το πώς θα ανταποκριθούν σωστά στον απαιτητικό ρόλο τους και λόγω έλλειψης εμπειρίας στη διαπαιδαγώγηση παιδιών, μπορεί να εφησυχάσουν και να αφεθούν ολοκληρωτικά στην καλοπροαίρετη παρέμβαση των παππούδων. [...] Αυτό όμως, που πρέπει να γίνει κατανοητό είναι πως οι παππούδες σε καμιά περίπτωση δεν αντικαθιστούν τους γονείς. [...]

Φυσικά υπάρχουν κάποιες παγίδες και από την πλευρά της γιαγιάς και του παππού [...]. Κάποιες φορές οι παππούδες παρεμβαίνουν καλοπροαίρετα πάντα σε μεγαλύτερο βαθμό από όσο πρέπει και προκαλούν άθελά τους συγκρούσεις. Επιτρέπουν συνήθως στα παιδιά να φάνε περισσότερα γλυκά από όσα έχουν ορίσει οι γονείς ή να πάνε πιο αργά για ύπνο, κάτι στο οποίο οι γονείς δε συναινούν. [...]

Κλείνοντας, είναι σημαντικό το ζευγάρι να ορίσει ξεκάθαρα ποια είναι τα όρια και οι κανόνες στα οποία μπορούν να παρέμβουν οι παππούδες. [...]

(Διασκευή)

Μαρίνα Κόντζηλα (Συμβουλευτική Ψυχολόγος) Ηλεκτρονική Διεύθυνση:
<http://www.myxalandri.gr/arhra/4299-o-rolos-tis-giagiaskai-tou-pappoy-sti-zoi-ton-paidion-tis-psyxologou-marinas-kontzila>

Ημερομηνία ανάρτησης: 24 - 01 - 15

Ημερομηνία ανάκτησης: 14 - 10 - 15

A.1. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

1. Να σημειώσετε κατά πόσο είναι ορθό (Ο) ή λάθος (Λ) το περιεχόμενο των πιο κάτω προτάσεων.

(μονάδες 4)

- i. Ο συντάκτης στο **Κείμενο 1** χρησιμοποιεί πρώτο (α΄) πρόσωπο, επειδή αφηγείται στιγμές από τα παιδικά-εφηβικά του χρόνια, έτσι γίνεται πιο προσιτό και ευχάριστο για τον αναγνώστη.
- ii. Στο **Κείμενο 2** η συντάκτρια δίνει συμβουλές για την ανατροφή των παιδιών.

iii. Οι γονείς δεν θα πρέπει να θέτουν όρια στους παππούδες και τις γιαγιάδες που αναλαμβάνουν τη φροντίδα των παιδιών. **(Κείμενο 2)**

iv. Ο συντάκτης του **Κειμένου 1** θεωρεί ότι δεν είναι αναγκαία η επαφή των παιδιών με τους παππούδες.

2. Ποιο είναι το κεντρικό πρόσωπο της αφήγησης του **Κειμένου 1** και με ποια αφορμή άρχισε να καταγράφει τις σκέψεις του;

(μονάδες 2)

3. Το κοινό θέμα των πιο πάνω κειμένων είναι η ζωή των παιδιών με τη γιαγιά και τον παππού. Ποια πτυχή αναπτύσσεται στο **Κείμενο 1** και ποια στο **Κείμενο 2**;

(μονάδες 4)

4. Να συμπληρώσετε την **3^η παράγραφο του Κειμένου 2** («Φυσικά υπάρχουν ... οι γονείς δε συναινούν») με μία δική σας πρόταση κατακλείδα.

(μονάδες 3)

5. α. Να εντοπίσετε **δύο (2)** ρήματα στην πιο κάτω περίοδο λόγου και να σημειώσετε τη **συζυγία** και τη **φωνή** την οποία ανήκουν.

«...η γιαγιά και ο παππούς ζουν κοντά ή πολλές φορές συμβιώνουν ακόμη και στο ίδιο σπίτι με την οικογένεια και βοηθούν στην ανατροφή των παιδιών.»

(Κείμενο 2)

(μονάδες 6)

Ρήματα	Συζυγία	Φωνή

β. Γιατί, κατά τη γνώμη σας, χρησιμοποιεί αυτή τη φωνή ο συντάκτης;

(μονάδα 1)

6. Να αντιστοιχίσετε τα ρήματα των προτάσεων της **A' στήλης** με την έγκλιση και τη σημασία που αναγράφεται στη **B' στήλη**. [Προσοχή, στη **B' στήλη** περισεύει ένα σημείο!]

(μονάδες 3)

Α΄ στήλη	Β΄ στήλη
1. «Να 'ταν τα νιάτα δυο φορές, τα γηρατειά καμιά...» (Κείμενο 1, 4^η παράγραφος)	α. Οριστική-πραγματικό
2. «Οι γενιές τότε ζούσαν κάτω από την ίδια στέγη.» (Κείμενο 1, 5^η παράγραφος)	β. Προστακτική-προτροπή
3. «Έλα» (Κείμενο 1, 4^η παράγραφος)	γ. Υποτακτική-ευχή
	δ. Υποτακτική-προτροπή

7. α. Σε ποιο βαθμό βρίσκεται το επίθετο πολλά; **(Κείμενο 2, 2^η παράγραφος)**
β. Να συμπληρώσετε και τους άλλους δύο βαθμούς του επιθέτου.

(μονάδες 3)

8. Να καταγράψετε δύο λέξεις, που ανήκουν στην ίδια οικογένεια με τις παρακάτω.

(μονάδες 2)

- i. Γράφω: _____, _____
ii. Γεννήθηκε: _____, _____

9. Από την **πρώτη (1^η)** «Στις μέρες μας... των παιδιών» και την **τρίτη (3^η) παράγραφο «Φυσικά υπάρχουν... συναινούν» του Κειμένου 2**, να εντοπίσετε τις λέξεις του **κειμένου 2** που έχουν τις παρακάτω σημασίες.

(μονάδες 2)

i Ζουν μαζί _____

ii. Δεν είναι σύμφωνοι/ Κοινωνικές φιλικές σχέσεις
_____

A. II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

Ως μέλη της συντακτικής ομάδας του σχολείου σας καλείστε να γράψετε ένα άρθρο που θα δημοσιευτεί στην ηλεκτρονική σχολική εφημερίδα, με τίτλο: «Παππούδες εν δράσει!». Στο κείμενό σας, αφού αναφερθείτε στη μορφή της οικογένειας στην εποχή μας, να σχολιάσετε τη σημασία της συμβολής των παππούδων/γιαγιάδων στην

ανατροφή των παιδιών, προτείνοντας ταυτόχρονα τρόπους ενδυνάμωσης των δεσμών μεταξύ παιδιών – γονέων - παππούδων/γιαγιάδων.

(Έκταση: 200 - 230 λέξεις)

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ (30 μον.)

I. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Νίκος Καββαδίας, «Mal du depart»

Θα μείνω πάντα ιδανικός κι ανάξιος εραστής των μακρυσμένων ταξιδιών και των γαλάζιων πόντων, και θα πεθάνω μια βραδιά, σαν όλες τις βραδιές, χωρίς να σχίσω τη θολή γραμμή των οριζόντων.

Για το Μαδράς,¹ τη Σιγκαπούρ,² τ' Αλγέρι³ και το Σφαξ⁴ θ' αναχωρούν σαν πάντοτε περήφανα τα πλοία, κι εγώ, σκυφτός σ' ένα γραφείο με χάρτες ναυτικούς, θα κάνω αθροίσεις σε χοντρά λογιστικά βιβλία.

Θα πάψω πια για μακρινά ταξίδια να μιλώ· οι φίλοι θα νομίζουνε πως τά 'χω πια ξεχάσει, κι η μάνα μου, χαρούμενη, θα λέει σ' όποιον ρωτά: «Ήταν μια λόξα νεανική, μα τώρα έχει περάσει...»

Μα ο εαυτός μου μια βραδιάν εμπρός μου θα υψωθεί και λόγο, ως ένας δικαστής συγγνός,⁵ θα μου ζητήσει, κι αυτό το ανάξιο χέρι μου που τρέμει θα σπλιστεί, θα σημαδέψει, κι άφοβα το φταίστη θα χτυπήσει.

Κι εγώ, που τόσο επόθησα μια μέρα να ταφώ σε κάποια θάλασσα βαθιά στις μακρινές Ινδίες, θά 'χω ένα θάνατο κοινό και θλιβερό πολύ και μια κηδεία σαν των πολλών ανθρώπων τις κηδείες.

Νίκος Καββαδίας, *Μαραμπού*, Αθήνα, Κέδρος, 1983

Λεξιλόγιο: ¹Μαδράς: λιμάνι της ΝΑ Ινδίας / ²Σιγκαπούρ: εμπορικός κόμβος στη χερσόνησο της Μαλαισίας / ³Αλγέρι: λιμάνι και πρωτεύουσα της Αλγερίας / ⁴Σφαξ: λιμάνι της Τυνησίας / ⁵στυγνός: σκληρός και αντιπαθητικός

Ερώτηση Β1

Να γράψετε δύο (2) συναισθήματα που βιώνει το ποιητικό υποκείμενο στο πιο πάνω ποίημα και να εξηγήσετε την αιτία που προκαλεί κάθε συναίσθημα, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με λέξεις/φράσεις του ποιήματος.

(μονάδες 10)

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ ΜΕ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

II. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λευτέρης Γιαννίδης, «Σ' ένα βαπόρι που φεύγει...»

Να 'μouνα στη χρυσή σου τώρα πλήρη
και να κινούσα αντάμα σου,¹ βαπόρι,²
κάπου, για κάποιες χώρες, μακρινές,
που δεν έχω ποτέ μου εγώ γνωρίσει
κι έχει η ψυχή μονάχα νοσταλγήσει
κάποιες θολές του ονείρου μου στιγμές...

Ν' αφήσω πια για πάντα αυτή την πόλη
που την πικρή ζωή σπατάλησα όλη
σε χίμαιρες³ και μάταιες προσμονές,
που ξεχασμένος χρόνια μοναχός μου
τις πιο μικρές δεν γνώρισα του κόσμου,
μήτε γνωστές, μήτ' άγνωστες χαρές!

Σε πολιτείες να φτάνω μακρυσμένες,
μες σε φωτός πελάγη βυθισμένες,
σ' όνειρο σα να ζουν παντοτινό,
που να με τριγυρνάνε ανθρωποι ξένοι
και να θαρρώ πως είν' αγαπημένοι
γνώριμοι, ξεχασμένοι από καιρό.
Και να μου γαληνεύουν τις αισθήσεις
κάποιες ανατολές και κάποιες δύσεις
σ' απόμακρους, χαμένους ουραμούς,
καινούρια πάντα ονείρατα να πλάθω
και δίχα να ζητώ πού πάω να μάθω
πάντ' άγνωστους να νείρουμαι* γιαλούς...

...Μα τώρ' απ' την πολύβουη παραλία
με τ' άλλα αργοκινάς και φεύγεις πλοία
κάπου, γι' άγνωστες χώρες, μακρινές,
και στην ψυχή μου νιώθω τη θλιμμένη
μια νοσταλγία σαν κύμα να πληθαίνει

για κάποιες που δεν γνώρισα χαρές...

Λευτέρης Γιαννίδης, *Βήματα στην άμμο*, 1938

Λεξιλόγιο: ¹να κινούσα αντάμα σου: να ξεκινούσα μαζί σου / ²βαπόρι: πλοίο / ³χίμαιρα: η ελπίδα ή ιδανικό που δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί / ⁴νείρουμαι: ονειρεύομαι, ονειροπολώ

Ερώτηση Β2

(α) Να αναφέρετε ποια είναι η κοινή επιθυμία των ποιητικών υποκειμένων στα πιο πάνω ποιήματα ("Mal du depart" και «Σ' ένα βαπόρι που φεύγει...»). Να δηλώσετε κατά πόσον αυτή πραγματοποιείται σε κάθε περίπτωση, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με δύο (2) λέξεις/φράσεις από κάθε ποίημα.

(μονάδες 12)

(β) Στα δύο συνεξεταζόμενα ποιήματα ("Mal du depart" και «Σ' ένα βαπόρι που φεύγει...») χρησιμοποιείται ως κοινό εκφραστικό μέσο η αντίθεση. Να γράψετε μία (1) αντίθεση που εντοπίζετε στο κάθε ένα από τα δύο ποιήματα και να εξηγήσετε τη λειτουργία της σε κάθε ποίημα.

(μονάδες 8)

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ

Στο Δειγματικό Δοκίμιο περιλαμβάνονται ερωτήσεις απ' όλη τη Διδακτέα Ύλη, όπως έχει καθοριστεί στα Πλαίσια Μάθησης. Η εξεταστέα ύλη θα ανακοινωθεί σε μεταγενέστερο στάδιο.